

Udskriftsdato: 21. december 2025

KEN nr 10483 af 31/10/2007 (Gældende)

Indretning af skærmarbejdspladser

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Arbejdsmarkedets Ankenævn, j. nr.
5900058-07

Indretning af skærmarbejdspladser

Resumé

2 ansatte arbejdede med skærmarbejde ved borde, der var så små, at det ikke var muligt at anbringe tastatur og mus således, at det var muligt at hvile hænder og/eller arme på bordet. De ansatte skulle således bruge musen med strakt arm.

Endvidere var der opstillet et kabinet under bordet ved skærmarbejdspladserne.

De 2 ansatte, som havde hver sit skrivebord, tilbragte en stor del af arbejdsdagen ved skrivebordet og mindst 2 timer foran computeren med skærmarbejde.

Arbejdstilsynet vurderede, at skærmarbejdspladserne var dimensioneret for småt i forhold til de arbejdsopgaver, der blev udført og til gældende lovkrav, således at det ikke var muligt at placere nødvendige arbejdsredskaber (skærm, tastatur, mus) på en måde, så arbejdet kunne udføres i hensigtsmæssige arbejdsstillinger og arbejdsbevægelser og med understøttelse af armene.

Det var ligeledes Arbejdstilsynets vurdering, at det ikke var muligt at sidde i en ordentlig arbejdsstilling, når der ikke er tilstrækkelig benplads under bordet.

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte Arbejdstilsynets påbud om, at virksomheden skulle sikre, at den enkelte ansatte kunne udføre sit arbejde i hensigtsmæssige arbejdsstillinger.

Den enkeltes skærmarbejdsplads skulle være hensigtsmæssigt indrettet, herunder så rummelig, at nødvendigt inventar, hjælpemidler og materiale kunne anbringes indbyrdes forsvarligt og således at alle funktioner, der var forbundet med arbejdet, kunne udføres sikkert og med forsvarlige arbejdsstillinger og -bevægelser.

Der skulle være tilstrækkelig plads foran tastatur og mus til, at brugeren kunne hvile underarmene på bordpladen, samt tilstrækkelig plads under bordet til at kunne skifte arbejdsstilling.

Arbejdsmiljøklagenævnet har på møde den 30. oktober 2007 behandlet [navn udeladt] klage på vegne af [virksomhedens navn udeladt] over Arbejdstilsynets afgørelse af den 4. april 2006 med påbud om indretning af skærmarbejdspladser.

Nævnet traf følgende

A F G Ø R E L S E

Arbejdsmiljøklagenævnet er enig med Arbejdstilsynet i, at virksomheden skal sikre, at den enkelte ansatte kan udføre sit arbejde i hensigtsmæssige arbejdsstillinger. Den enkeltes skærmarbejdsplads skal være hensigtsmæssigt indrettet, herunder så rummelig, at nødvendigt inventar, hjælpemidler og materiale kan anbringes indbyrdes forsvarligt og således at alle funktioner, der er forbundet med arbejdet, kan udføres sikkert og med forsvarlige arbejdsstillinger og -bevægelser. Der skal være tilstrækkelig plads foran tastatur og mus til, at brugeren kan hvile underarmene på bordpladen, samt tilstrækkelig plads under bordet til at kunne skifte arbejdsstilling.

Nævnets afgørelse skal efterkommes senest den 10. januar 2008.

Tilbage melding skal ske til Arbejdstilsynet senest den 17. januar 2008.

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholder således Arbejdstilsynets afgørelse af 4. april 2006.

B E G R U N D E L S E

Arbejdsmiljøklagenævnet har ved afgørelsen lagt til grund, at

- Arbejdstilsynet under besøg på virksomheden [virksomhedens navn udeladt] den 15. marts 2006 konstaterede, at 2 af de ansatte arbejdede med skærmarbejde ved borde, der var så små, at det ikke var muligt at anbringe tastatur og mus således, at det var muligt at hvile hænder og/eller arme på bordet. De ansatte skulle således bruge musen med strakt arm,
- Arbejdstilsynet endvidere konstaterede, at der var opstillet et kabinet under bordet ved skærmarbejdspladserne, og at den ansatte derfor ikke havde tilstrækkelig benplads
- det blev oplyst, at der i virksomheden var 2 ansatte, som havde hver sit skrivebord, hvor over halvdelen af arbejdsdagen blev tilbragt, og
- virksomhedens chefredaktør under telefonisk samtale med Arbejdstilsynet den 25. august 2006 bekræftede, at 2 ansatte sidder ved deres skrivebord næsten hele dagen, og at de sidder mindst 2 timer foran computeren med skærmarbejde.

Det fremgår af arbejdsmiljølovens § 42, stk. 1, at arbejdsstedet skal indrettes således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Efter § 2, i bekendtgørelse om arbejde ved skærmterminaler, skal skærmterminalarbejdspladser indrettes og forsynes med inventar, så arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og efter bekendtgørelsens § 5, skal skærmterminalarbejdspladsen indrettes i overensstemmelse med kravene i bilaget til bekendtgørelsen.

Af dette bilag fremgår under punkt 1d, at arbejdsbordet eller –fladen skal være tilstrækkelig stort og muliggøre en fleksibel opstilling af skærm, tastatur, dokumenter og øvrigt tilbehør, samt at der skal være tilstrækkelig plads til, at den ansatte kan anvende hensigtsmæssige arbejdsstillinger og - bevægelser.

Under bilagets punkt 2a fremgår, at skærmterminalarbejdspladsen skal være dimensioneret og indrettet således, at der er tilstrækkelig plads til at skifte arbejdsstilling og arbejdsbevægelser.

Klagenævnet har ved afgørelsen lagt vægt på, at bordene ved de 2 skærmarbejdspladser er så små, at det ikke er muligt at anbringe tastatur og mus således, at der er mulighed for at hvile hænder og/eller arme på bordene og derved aflaste de ansattes skuldre under arbejdet.

Klagenævnet har endvidere lagt vægt på, at der ikke er tilstrækkelig fri benplads under bordene til at kunne skifte arbejdsstillinger og arbejdsbevægelser, idet der under bordene ved skærmarbejdspladserne er opstillet et kabinet.

Klagenævnet har vurderet, at de ansatte i forbindelse med arbejde ved de 2 skærmarbejdspladser udsættes for sundhedsskadelige belastninger.

[Navn udeladt] har i klagen bemærket, at det forhold, at de ansatte har oplyst, at de opholder sig mere end halvdelen af arbejdsdagen ved hver sit skrivebord, ikke betyder, at der arbejdes ved skærme i denne halvdel af arbejdstiden.

Nævnet skal i den anledning henvise til, at virksomhedens [stillingsbetegnelse udeladt] under telefonisk samtale med Arbejdstilsynet den 25. august 2006 bekræftede, at 2 ansatte sidder ved deres skrivebord næsten hele dagen, og at de sidder mindst 2 timer foran computeren med skærmarbejde.

Endvidere henvises til At-vejledning nr. D.2.3 om arbejde ved skærme samt At-meddelelse nr. 1.01.14 om inventar på faste arbejdssteder.

Ifølge At-vejledning nr. D.2.3 gælder de særlige regler i bekendtgørelsen om arbejde ved skærmterminaler, når de ansatte dagligt bruger en skærm i mere end ca. 2 timer.

Endvidere er det anført i klagen, at virksomheden ikke er klar over, om det er Arbejdstilsynets opfattelse, at der mangler instruktion i anvendelsen af borde, stole mm. generelt i forhold til arbejde ved arbejdspladsen, eller om Arbejdstilsynet alene bygger sin vurdering og påbud på, at der arbejdes koncentreret

med mus og skærm i denne halvdel af arbejdstiden. Alle arbejdspladser er personlige arbejdspladser, og det er muligt at foretage personlige indretninger og indstillinger for alle disse arbejdspladser.

Nævnet har ikke har taget stilling til, om virksomheden har instrueret de ansatte i anvendelsen af bord og stole, herunder indstillingsmulighederne, idet Arbejdstilsynets afgørelse alene vedrører pladsforholdene, ligesom nævnet ikke har kompetence i forhold til, hvorledes påbudet kan efterkommes.

R E G L E R

Arbejdsmiljøklagenævnet henviser til

- Lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 268 af 18. marts 2005, § 42, § 43, stk. 1 og § 77, stk. 1
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1108 af 15. december 1992 om arbejde ved skærmterminaler, § 2 og § 5, jfr. bilagets punkt 1, litra d og punkt 2 litra a.

O P L Y S N I N G E R N E I S A G E N

Sagen er afgjort på grundlag af de akter, som klagenævnet har modtaget fra Arbejdstilsynet.

På klagenævnets vegne

NN

fuldmægtig

Kopi til

- [Adressat udeladt]
- [Adressat udeladt]
- Arbejdstilsynet, Tilsynscenter 1, Postboks 1228, 0900 København C

De kan læse om afgørelsens retlige grundlag på de følgende sider.

1. Regler

Lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 268 af 18. marts 2005:

...

Kapitel 6

Arbejdsstedets indretning

§ 42. Arbejdsstedet skal indrettes således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Anerkendte normer og standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning skal følges.

§ 43. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om indretning af faste, midlertidige, skiftende og udendørs arbejdssteder, herunder om

- 1) arbejdsrum, f.eks. loftshøjde, luftrum, gulve, vægge, lofter, belysning, temperatur, luftfornyelse og støj,
- 2) velfærdsforanstaltninger m.v., f.eks. opholds- og spiserum, garderober, omklædningsrum, toiletter, vaske- og baderum samt sovesteder og stole,
- 3) udgangsforhold, f.eks. færdselsveje, trapper og udgange.

...

Kapitel 13

Arbejdstilsynet

...

§ 77. Arbejdstilsynet kan påbyde, at forhold, der strider mod loven eller mod regler eller afgørelser i medfør af loven, bringes i orden straks eller inden en frist.

...

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1108 af 15. december 1992 om arbejde ved skærmterminaler:

...

Almindelige bestemmelser

§ 2. Skærmterminalarbejdspladser skal indrettes og forsynes med inventar, så arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, jf. reglerne for arbejdsstedets indretning.

Særlige bestemmelser

...

§ 5. Skærmterminalarbejdspladsen skal indrettes i overensstemmelse med kravene i bilaget.

Bilaget:

Indledende bemærkninger

De i bilaget nævnte krav finder anvendelse, hvis de i bilaget nævnte elementer findes på skærmterminalarbejdspladsen, og hvis arbejdsopgavernes særlige krav eller karakteristika ikke forhindrer det.

1. Udstyr

...

d) Arbejdsbord eller -flade

Arbejdsbordet/-fladen skal være tilstrækkelig stort og muliggøre en fleksibel opstilling af skærm, tastatur, dokumenter og øvrigt tilbehør.

...

Der skal være tilstrækkelig plads til, at den ansatte kan anvende hensigtsmæssige arbejdsstillinger og -bevægelser.

...

2. Arbejdspladsen

a) Pladskrav

Skærmterminalarbejdspladsen skal være dimensioneret og indrettet således, at der er tilstrækkelig plads til at skifte arbejdsstilling og arbejdsbevægelser.

...

2. AT-anvisninger, AT-meddelelser m.v.

I **At-vejledning D.2.3 om arbejde ved skærmterminaler** er det under punkt 1.1 bl.a. anført, at skærbekendtgørelsens særlige bestemmelser gælder, når en ansat regelmæssigt og i en ikke ubetydelig del af sin normale arbejdstid bruger en skærm. De særlige regler gælder som vejledende hovedregel for arbejde, hvor den ansatte så godt som dagligt bruger en skærm i mere end ca. 2 timer.

Under punkt 1.6.1.2 er bl.a. anført, at:

“Der skal være tilstrækkelig plads foran tastaturet og andet indlæsnings/styringsudstyr til, at brugeren kan hvile hænder og arme på bordpladen. ... Der skal altid være plads foran og parallelt med tastaturet og andet indlæsnings/styringsudstyr. Det skyldes både, at udstyret skal kunne flyttes frit, og at brugeren efter behov skal have mulighed for at aflaste skuldrene.

Under arbejde med tastatur kan der f.eks. være behov for støtte af håndled. Ved brug af mus kan der i øget grad være behov for at støtte underarmen. Når der ikke arbejdes med udstyret, men f.eks. læses korrektur på skærmen, bør der også være mulighed for at hvile hænder og arme på bordet”.

Det fremgår desuden under pkt. 1.6.1.3, at:

“Arbejdsbordet/fladen skal være tilstrækkelig stor og muliggøre en fleksibel opstilling af skærm, tastatur, dokumenter og øvrigt tilbehør. ... Det er vigtigt, at bordet har en størrelse, der giver mulighed for at

placere skærm, tastatur/mus og andre styre- og pegeredskaber, dokumenter og andet udstyr, så det passer til den enkelte. Der skal være plads til nødvendige materialer og plads til at lægge fra sig.”

I **At-meddelelse nr. 1.01.14 om inventar på faste arbejdssteder** er følgende bl.a. anført, at der skal være tilstrækkelig og fri plads til benene og fødderne under borde, båndlinjer og lignende både i stående og siddende stilling, således at man kan arbejde bekvemt, skifte stilling og bevare normalt arbejdsområde ved alle forekommende arbejdsfunktioner.

Det indebærer, at der i siddende stilling fra arbejdsfladens forkant skal være mindst 50 cm til nærmeste genstand i knæhøjde og 70 cm i fodhøjde. Den frie benplads skal være til stede under ethvert arbejdsområde, så der ved samtlige arbejdsfunktioner kan arbejdes i forsvarlige arbejdsstillinger.

[Tegning udeladt]

Fig. 2. Pladskrav ved siddende arbejde, set ovenfra

Efter omstændighederne, fx hvor der kun arbejdes i ét arbejdsområde, dvs. inden for en 60 graders vinkel, jævnfør figur 1, kan kravet til fri benplads være opfyldt, også uden at benpladsen er til stede i en 180 graders vinkel. Ved flere arbejdsområder, fx hvor der arbejdes i større arbejdsområde end svarende til 60 grader, eller ved flere arbejdsområder ved siden af hinanden, udvides kravet til fri benplads svarende til arbejdsområdernes beliggenhed.

Hvor der ikke er fri benplads i en 180 graders vinkel, stilles der øgede krav til fri plads bag ved arbejdspladsen, så det er muligt på forsvarlig vis at kunne rejse sig fra arbejdsstolen. I almindelighed bør der ikke være under 110 cm plads bag forkanten af arbejdsbord, bånd eller lignende.

I øvrigt henvises til Branchevejledning om skærmladser fra Grafisk BAR, som findes på [under Publikationer/ergonomi](#).